

4. Interessenterne

4.1 Brugerne

<i>Forskellige brugere</i>	Brugerne er årsagen til, at Danmarks Statistik eksisterer. De mange forskellige brugere har imidlertid et meget forskelligt statistikbehov. Nogle statistikker interesserer kun mindre dele af samfundet. Andre statistikker har en sådan samfundsmæssig betydning, at de altid interesserer pressen, politikere og økonomiske analytikere. De er blevet en central del af samfundets funktion. Det gælder bl.a. tal om: • arbejdsløshed og beskæftigelse • betalingsbalance og udenrigshandel • nationalregnskab og økonomisk vækst • priser og inflation • lønninger og indkomster • forbrugernes og virksomhedernes økonomiske forventninger • miljøet • befolkningsudviklingen og befolkningens sundhed
<i>Brugerorientering</i>	Danmarks Statistik er brugerorienteret, både når brugerne er indflydelsesrige grupper, og når det er den enkelte borger. Brugerorienteringen indebærer bl.a.: • at statistikproduktionen rettes mod brugernes aktuelle og fremtidige behov. • at statistikformidlingen tilrettelægges ud fra brugernes behov. • at vi aktivt henvender os for at få information om brugernes behov i erkendelse af, at behovene er meget forskellige, og at de løbende ændrer sig. • at vi gennemfører brugertilfredshedsundersøgelser i forskellige former.
<i>Brugergrupper</i>	Danmarks Statistik har inddelt sine brugere i seks hovedgrupper. De er: • Staten, som omfatter centraladministrationen og statslige institutioner i øvrigt. • Forskningssektoren, som omfatter universiteter og andre længerevarende uddannelser samt sektorforskningen. • Den kommunale sektor, som omfatter amter og primærkommuner. • Erhvervsliv og organisationer, som omfatter virksomheder, erhvervs- og arbejdsmarkedsorganisationer samt andre private organisationer. • Offentligheden, som omfatter pressen, biblioteker, uddannelser (til og med de mellemlange videregående) samt borgerne i øvrigt. • Udlandet, som omfatter EU og andre udenlandske relationer. De seks hovedgrupper kan hver for sig opdeles i undergrupper. Inddelingen bruges blandt andet ved analyser af de forskellige brugergruppers behov for statistik og for forskellige formidlingsformer.
<i>Kunder</i>	Inddelingen bruges også til kundeanalyser. Kunder er betalende brugere. Danmarks Statistik bruger inddelingen i kundedatabasen, i kundetilfredsundersøgelsen og i indtægtsstatistikken fordelt på kundegrupper. Fakta 3 i bilag 4 viser den økonomiske betydning af de forskellige kundegrupper.
<i>De rådgivende udvalg</i>	I henhold til lov om Danmarks Statistik § 3 kan styrelsen nedsætte rådgivende udvalg. Styrelsen har nedsat 6 rådgivende udvalg med repræsentanter for Danmarks Statistiks mange forskellige brugere og dataleverandører. Der er nedsat udvalg for henholdsvis personstatistik, erhvervsstatistik, landbrugsstatistik, økonomisk statistik, miljø- og energistatistik samt for forskning.

De rådgivende udvalgs hovedopgave er at rådgive om den årlige arbejdsplan og om alle andre generelle spørgsmål vedrørende Danmarks Statistiks opgaver. Udvalgene beskæftiger sig bl.a. med:

- strategier for udvikling af statistikken
- at drøfte og evaluere den eksisterende statistik
- nye statistikker og større ændringer i eksisterende statistikker
- formidlingsspørgsmål
- indsamlingsmetoder
- prioriteringsspørgsmål

Udvalgene vil få en udvidet rolle, idet medlemmerne inddrages i de jævnlige brugertilfredshedsundersøgelser.

4.2 Dataleverandørerne

Nødvendige oplysninger Danmarks Statistik kan ikke udarbejde en eneste statistik uden at modtage de nødvendige oplysninger fra dataleverandørerne. Dataleverandørerne har derfor en central rolle i statistikproduktionen.

Loven Loven om Danmarks Statistik forpligter offentlige myndigheder og private virksomheder til at afgive oplysninger til Danmarks Statistik. Herudover er dataleverandørerne lovmæssigt forpligtede i henhold til EU-retsakter.

Det er Danmarks Statistiks styrelse, som beslutter, hvilke oplysninger der skal indsamles, samt i hvilket omfang og på hvilken måde det skal ske. Styrelsen er dog forpligtet til at følge EU-retsakternes forskrifter.

I henhold til lov om Danmarks Statistik § 6 skal offentlige myndigheder og institutioner efter anmodning give de oplysninger, de er i besiddelse af.

I henhold til lov om Danmarks Statistik § 3 a og §§ 8-12 a samt EU-retsakter skal private virksomheder efter anmodning afgive bestemte oplysninger til Danmarks Statistik. Såfremt oplysningerne ikke afgives rettidigt, eller der ved forsæt eller grov uagtsomhed afgives urigtige oplysninger, kan virksomheden/ejeren straffes med en bøde, jf. lovens § 13. Med hensyn til udenrigshandelen mellem EU-medlemslandene (Intrastat) pålægges der ved overskridelse af fristen for indsendelse af oplysninger virksomheden en ekspeditionsafgift.

Dataleverandørpolitik Danmarks Statistik prioriterer et godt samarbejde med dataleverandørerne højt. Formålet er for det første at modtage oplysningerne så hurtigt og i så god kvalitet som muligt, og for det andet at dataleverandørernes omkostninger begrænses mest muligt. Danmarks Statistik har derfor i 1997 vedtaget en dataleverandørpolitik⁶. Politiken omfatter dels servicen over for dataleverandørerne, dels initiativer til at begrænse virksomhedernes omkostninger (kaldet indberetningsbyrden).

Leverandørservice Dataleverandørservicen skal sikre, at Danmarks Statistik yder en god service, og at alle undersøgelser forløber efter ensartede principper. Politiken omfatter bl.a. følgende initiativer over for såvel private som offentlige dataleverandører (under ét kaldet virksomhederne):

- Virksomhederne skal informeres grundigt om formålet med dataindsamlingen og dermed motiveres til at afgive oplysningerne. Der skal udarbejdes informationsfoldere om alle undersøgelser.

⁶ Dataleverandørpolitikken er beskrevet i brochuren "Erhvervslivets indberetninger til Danmarks Statistik".

- Spørgeskemaerne skal have et brugervenligt design, en brugervenlig vejledning og et ensartet præg, så virksomhederne let forbinder dem med Danmarks Statistik som en samfundsønsket og troværdig institution.
- Alle henvendelser fra virksomhederne skal behandles hurtigt, venligt og fyldestgørende. Ved de undersøgelser, som får mange telefonhenvendelser, opretter Danmarks Statistik en særlig telefonservice.
- I de fleste undersøgelser vil virksomhederne kunne få en tilbagemelding om resultaterne af de statistikker, de har indsendt oplysninger til. Der kan enten være tale om særligt udarbejdet statistik eller om artikler fra Danmarks Statistik.
- Danmarks Statistik forskelsbehandler ikke virksomheder, som indgår i obligatoriske undersøgelser. Når der foreligger en indberetningspligt, vil der principielt blive anvendt ensartede rykkerprocedurer over for alle virksomheder. På tilsvarende måde vil der blive anvendt ensartede procedurer for de sager, som overdrages til politiet med henblik på eventuelle bøder.

Indberetningsbyrden

Det er målsætningen at begrænse virksomhedernes indberetningsbyrde så meget som muligt. I den forbindelse må det dog understreges, at Danmarks Statistik er forpligtet til at udføre langt de fleste undersøgelser. Af fakta 1 i bilag 4 fremgår det, at størstedelen af indberetningsbyrden er omfattet af EU-retsakter.

Der er en interessenmodsatning mellem de virksomheder, som ønsker en mindre indberetningsbyrde og brugerne i bl.a. staten og erhvervslivet, som har behov for informationer om den økonomiske og erhvervsmæssige udvikling.

For at begrænse indberetningsbyrden satser Danmarks Statistik på:

- Altid nøje at afveje brugernes nytte af statistikken med virksomhedernes indberetningsbyrde.
- I videst mulig udstrækning at bruge administrative registre frem for henvendelser til virksomhederne.
- At offentlige myndigheder så vidt muligt koordinerer indsamlingen af oplysninger fra virksomhederne, så der tages højde for statistikbehovene.
- At udbygge mulighederne for at virksomhederne kan indberette oplysninger via elektroniske medier.
- At den stikprøve af virksomheder, som medvirker i en given stikprøveundersøgelse, aldrig er større end nødvendig, og at de mindste virksomheder enten helt udelades eller udtrækkes med en mindre sandsynlighed.

Byrdemålet

Med bistand fra relevante erhvervsorganisationer har Danmarks Statistik udarbejdet et mål for, hvor mange årsværk, virksomhederne bruger på indberetninger til Danmarks Statistik, jf. bilag 4, fakta 4.

Målsætninger Danmarks Statistik vil tage yderligere initiativer for at forbedre dataleverandørpolitikken i de kommende år. Målsætningerne for disse initiativer er:

17. *Elektronisk indberetning.* I samarbejde med andre statslige myndigheder deltager Danmarks Statistik i arbejdet for at øge virksomhedernes muligheder for at indberette oplysningerne elektronisk. Der arbejdes dels med elektroniske inddateringssider, som kan indsendes via Internettet, dels med EDI indberetningsløsninger.
18. *Forhåndsadvisering.* Virksomheder, som bliver udtrukket til at deltage i flere statistikker, vil i størst mulig udstrækning modtage en generel forhåndsorientering om de undersøgelser, de skal deltage i i det kommende år. Det giver mulighed for løbende at registrere de ønskede oplysninger og dermed lette virksomhedernes arbejde.
19. *Indberetning i euro.* Danmarks Statistik vil tilpasse spørgeskemaer, vejledninger og edb-programmer, så det bliver muligt at indberette regnskabsoplysninger mv. i euro, hvis virksomhederne ønsker det.
20. Resultatet af de forskellige initiativer skal medføre en *lavere indberetningsbyrde* for de eksisterende statistikker.

4.3 Fortrolighed og datasikkerhed

Lov om behandling af personoplysninger De oplysninger, Danmarks Statistik modtager fra dataleverandørerne, opbevares i statistikregistre (edb-registre). Hvis registre indeholder personoplysninger, gælder Lov om behandling af personoplysninger fra 2000. Loven fastsætter regler om, hvordan personoplysninger må behandles. Det statslige Datatilsyn fører tilsyn med, at loven overholdes.

Datasikkerhed Danmarks Statistik lægger den største vægt på datasikkerheden. Sikkerhedsforanstaltningerne er strenge. De beskytter registre mod misbrug, og mod at nogen uberettiget får adgang til oplysninger om enkeltpersoner og virksomheder⁷

Danmarks Statistik har endvidere udarbejdet en datakatastrofeberedskabsplan med henblik på sikring af data i katastrofesituationer.

Fortrolighed Fortrolige oplysninger er statistiske data, som enten direkte eller indirekte gør det muligt at identificere personer eller virksomheder ud fra de foreliggende oplysninger.

Det er en ufravigelig regel, at oplysninger om enkeltpersoner og virksomheder behandles fortroligt. Medarbejderne har tavshedspligt over for omverdenen om sådanne oplysninger. Dette understøttes i øvrigt af Forvaltningslovens § 27 og Straffelovens § 152.

Via forskerordningerne kan der gives adgang til fortrolige data. Dataene indeholder dog ikke person- eller virksomhedsidentifikation, og forskerne er omfattet af de samme regler om tavshedspligt som medarbejderne i Danmarks Statistik.

Som det tidligere er nævnt, er størstedelen af oplysningerne i CVR-registret ikke fortrolige.

Offentliggjorte statistikker og data fra Danmarks Statistik har en form, så enkeltpersoner forbliver *anonyme*. Det samme gælder i almindelighed for private og offentlige virksomheder.

⁷ Regler og sikkerhedsforanstaltninger er beskrevet i brochuren "Introduktion til Danmarks Statistiks registre" (1998) samt i "Datasikkerhedsreglement for Danmarks Statistik" af 29. november 2000.

Offentlige myndigheder har ikke krav på anonymitet i statistikkerne. Det er tværtimod et væsentligt led i et demokratisk samfund, at borgerne har adgang til information om, hvordan myndighederne fungerer.

Videregivelse Forvaltningslovens § 30 fastslår, at fortrolige oplysninger, der udelukkende er indhentet til statistiske formål, ikke må videregives til administrative eller lignende formål.

Danmarks Statistik videregiver normalt ikke fortrolige oplysninger, heller ikke til statistisk brug. Der er dog tre undtagelser, hvoraf de to første har det hovedformål at lette virksomhedernes indberetningsbyrde.

Den ene undtagelse vedrører de få tilfælde, hvor oplysninger om virksomheder indsamles dels til statistisk brug, dels til administrativt brug for en myndighed, som selv har hjemmel til at indsamle oplysningerne.

Den anden undtagelse vedrører de ligeledes få tilfælde, hvor Danmarks Statistik har et egentligt produktionssamarbejde om en statistik med en anden organisation. I disse tilfælde kan det besluttes at videregive oplysninger om virksomheder samt anonymiserede oplysninger om enkeltpersoner til organisationer med samme fortrolighedsforpligtelser som Danmarks Statistik. Videregivelsen forudsætter Datatilsynets tilladelse.

Den tredje undtagelse vedrører videregivelse af fortrolige data til Eurostat, som Danmarks Statistik er forpligtet til i henhold til en konkret EU-retsakt.

Herudover kan der udveksles fortrolige oplysninger med en anden national statistikinstitution, som led i et egentligt produktionssamarbejde om en statistik. Dette forudsætter Datatilsynets tilladelse.

Danmarks Statistik videregiver ikke CPR-numre med tilknyttede oplysninger, bortset fra nogle få data til brug for udtræk af stikprøver i enkelte tilfælde og med Datatilsynets godkendelse.

Mikrodata til analyse Til brug for undervisning kan der udleveres ikke-fortrolige datasæt baseret på stikprøver. Datasættene konstrueres, så det ikke er muligt at identificere personer eller virksomheder.

